

ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Циклова комісія правових фундаментальних та професійно-практичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова циклової комісії

правових фундаментальних

і професійно-практичних дисциплін

_____ Олена Шайхаєва

« ____ » _____ 2021 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ»

**для студентів денної та заочної форми навчання
спеціальність 081 Право
освітня програма Право**

Програма з навчальної дисципліни «Державне будівництво та місцеве самоврядування» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 081 Право

Розробник програми: викладач Ольга Шеховцова

Програма затверджена на засіданні циклової комісії правових фундаментальних та професійно-практичних дисциплін

Протокол від «__» _____ 20__ р.
Голова циклової комісії
_____ Олена Шайхаєва

Програму погоджено із заступником директора з навчально-виховної роботи
_____ Алла Дикань
«__» _____ 2021 р.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 081 Право

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система, завдання, функції і компетенції законодавчого, представницьких та виконавчих органів державної влади, тобто всі елементи державного будівництва і місцевого самоврядування в їх взаємодії, їх роль в забезпеченні керівництва державними справами.

Міждисциплінарні зв'язки: «Конституційне право», «Адміністративне право».

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Державне будівництво та місцеве самоврядування як категорія державознавства, наука та навчальна дисципліна.
2. Організація роботи органів державної влади.
3. Організація роботи органів місцевого самоврядування.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» є формування системи знань про організацію, діяльність і розвиток законодавчого, представницьких і виконавчих органів держави і самоврядування, необхідних для підготовки кваліфікованого фахівця-юриста відповідно до освітньо-кваліфікаційних вимог до навчальних закладів першого рівня акредитації.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні» є формування у студентів системи знань про принципи утворення і функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування, форми і методи їх діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- чинне законодавство відносно державного будівництва та самоврядування; основні принципи організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування;
- основні поняття науки державного будівництва;
- форми і методи організації роботи Верховної Ради України, Президента України, органів виконавчої влади і місцевого самоврядування;
- методичку організаційно-управлінської роботи органів державної влади і місцевого самоврядування.

вміти:

- аналізувати зміни в законодавстві; аналізувати роботу органів державної влади і місцевого самоврядування;
- самостійно вивчати проблеми державного будівництва, конституційно-правової реформи;
- самостійно підвищувати свій професійний рівень;
- вирішувати практичні завдання, використовувати набуті уміння і навички на практиці.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1. Державне будівництво та місцеве самоврядування як категорія державознавства, наука та навчальна дисципліна.

Тема 1. Наука державного будівництва та місцевого самоврядування в Україні.

Поняття державного будівництва і місцевого самоврядування в Україні (у вузькому і широкому сенсі).

Предмет і методологічна основа науки державного будівництва і місцевого самоврядування у Україні. Співвідношення науки державного будівництва і місцевого самоврядування з іншими юридичними науками.

Система, завдання навчального курсу державного будівництва і місцевого самоврядування.

Розділ 2. Організація роботи органів державної влади.

Тема 2. Організація роботи Верховної Ради України та її посадових осіб.

Верховна Рада України - найвищий законодавчий орган в Україні. Конституційний склад Верховної Ради України і її організаційна структура. Організація підготовки і проведення виборів народних депутатів України. Правовий статус народних депутатів України.

Організаційні форми діяльності Верховної Ради України. Сесійні пленарні засідання Верховної Ради України, засідання депутатських груп (фракцій), постійних комітетів і тимчасових комісій, порядок їх проведення. Особливості підготовки і проведення першої сесії Верховної Ради України.

Регламент Верховної Ради, його юридична природа.

Правотворчі, контрольні і засновницькі функції Верховної Ради України. Законодавча діяльність Верховної Ради України, її стадії. Формування органів виконавчої і судової влади. Розгляд і ухвалення рішень Верховної Ради по спеціальних процедурах.

Постійні комітети Верховної Ради, порядок створення і діяльності. Специфіка роботи тимчасових слідчих і спеціальних комісій. Система і організація роботи депутатських груп (фракцій).

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини і організація його роботи.

Апарат Верховної Ради України, організація його роботи і структура.

Тема 3. Організація роботи Рахункової Палати.

Конституція України - визначила, що контроль за виконанням коштів державного бюджету України від імені Верховної Ради України здійснює Рахункова Палата.

Правовий та організаційний статус Рахункової Палати. Задачі та зміст Рахункової Палати. Колегія рахункової палати. Функції та повноваження Рахункової палати. Організація діяльності та акти Рахункової Палати. Гарантії забезпечення діяльності Рахункової Палати.

Тема 4. Організація роботи Президента України.

Президент України - глава держави, гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, дотримання Конституції України, права і свобод людини і громадянина. Організація підготовки і проведення виборів Президента України.

Повноваження Президента, здійснювані в зовнішньополітичній і внутрішньополітичній діяльності держави.

Організаційні форми роботи Президента України. Правові акти Президента України, організація їх підготовки і контроль за виконанням.

Конституційні підстави дострокового припинення повноважень Президента України.

Допоміжні і дорадчі органи при Президентові України. Апарат Президента України, його структура і організація роботи. Представництва Президента України, їх правовий статус. Рада національної безпеки і оборони України.

Тема 5. Організація роботи Кабінету Міністрів України.

Поняття і структура Кабінету міністрів України. Правове положення Кабінету Міністрів України, його структура і склад. Порядок призначення Прем'єр-міністра України і інших членів уряду.

Компетенція Кабінету Міністрів України. Основні форми і методи діяльності Кабінету Міністрів. Юридична природа актів Кабінету Міністрів України. Конституційні підстави дострокового припинення повноважень Кабінету Міністрів України. Організація роботи апарату Кабінету Міністрів.

Тема 6. Організація роботи органів виконавчої влади України.

Безпосередня діяльність Кабінету Міністрів України здійснюється через Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Міністерства і інші центральні органи виконавчої влади, їх правовий статус. Порядок створення і компетенція центральних органів виконавчої влади. Основні форми і методи діяльності центральних органів виконавчої влади.

Організація роботи апарату центральних органів виконавчої влади.

Розділ 3. Організація роботи органів місцевого самоврядування.

Тема 7. Організація роботи органів місцевого самоврядування в Україні та посадових осіб.

Розвиток місцевого самоврядування в Україні і європейському співтоваристві. Європейська Хартія про місцеве самоврядування.

Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Принципи організації і діяльності місцевого самоврядування.

Органи і посадові особи місцевого самоврядування (територіальні громади, сільські, селищні, міські, районні у містах, районні і обласні ради; виконавські органи місцевих рад; сільський, селищний, міський голова, органи самоорганізації населення). Вибори депутатів місцевих рад і сільських, селищних, міських голів.

Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування. Статут, символіка територіальної громади сіл, селищ, міст.

Функції і повноваження органів місцевого самоврядування. Нормотворча діяльність органів місцевого самоврядування.

Гарантії місцевого самоврядування.

Організація роботи місцевих рад, депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, їх права, обов'язки і гарантії діяльності. Організація роботи постійних комісій місцевих рад. Організація роботи виконавських органів місцевих рад. Правовий статус апарату місцевої ради. Органи самоорганізації населення, їх роль у здійсненні місцевого самоврядування.

Форми участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування. Місцеві референдуми і суспільні слухання: предмет, порядок призначення, організація їх проведення.

Тема 8. Організація роботи виконавчих органів місцевих рад.

Обласні районні ради є органами місцевого самоврядування, які представляють загальні інтереси територіальних громад, сіл, селищ, мість в межах повноважень визначеними Конституцією, законами України.

Правовий статус місцевих державних адміністрацій. Порядок формування, структура обласної, районної, міста Києва і Севастополя місцевої державної

адміністрації. Компетенція і основні форми діяльності місцевих державних адміністрацій. Організація роботи апарату місцевої державної адміністрації.

Тема 9. Відносини органів державної влади, органів влади АРК та місцевого самоврядування з судовими та правоохоронними органами, об'єднаннями громадян.

Система методів організаційно-управлінської роботи органів державної влади і місцевого самоврядування. Правові і організаційні методи організаційно-управлінської роботи. Планування роботи, вироблення рішень, контроль за їх виконанням, координація діяльності, інформаційне забезпечення, організація роботи з кадрами. Загальні і спеціальні методи діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування.

Відносини органів державної влади і місцевого самоврядування з судовими і правоохоронними органами.

Відносини органів державної влади і місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Організація участі громадян у житті суспільства і держави. Порядок створення і припинення діяльності об'єднань громадян.

Компетенція об'єднань громадян, організація їх діяльності. Нагляд за діяльністю об'єднань громадян.

Організація роботи органів державної влади і місцевого самоврядування із зверненнями громадян. Порядок розгляду звернень громадян.

3. Рекомендована література та джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 р., прийнята ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>
2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21.10.98 р., прийнята ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/350-14>
3. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
4. Закон України „Про громадські об'єднання” від 22.03.2012 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
5. Закон України „Про свободу совісті та релігійні організації” від 23.04. р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
6. Закон України „Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини” від 23.12.1997 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України „Про звернення громадян” від 02.10.1996 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
8. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 04.02.94 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
9. Закон України «Про національні меншини в Україні» від 25.06.92 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/2494-12>
10. Закон України «Про біженців та осіб які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
11. Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 25.03.2004 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>

12. Закон України «Про Центральну виборчу комісію» від 30.06.04р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1932-15>
13. Закон України «Про громадянство України» від 18.01.01 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
14. Регламент Верховної Ради України від 19.09. 2008 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
15. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.99 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
16. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27.02.14 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
17. Закон України «Про судоустрій і статус України» від 07.07. 2010 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>
18. Закон України «Про Президента України» від 05.07.91 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
19. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.96 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/422/96-%D0%B2%D1%80>
20. Закон України «Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим» від 10.02.1998 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/350-14>
21. Закон України «Про статус депутата Верховної Ради АРК» від 22.12.2006 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>
22. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 07.07.02 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
23. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.97 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
24. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.01 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
25. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
26. Закон України „Про органи самоорганізації населення” від 11.07.01 р., прийнятий ВРУ/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>
27. Регламент Кабінету Міністрів України: затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № р., / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF>
28. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія / М.О. Петришина; Національний університет "Юридична академія України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2011. - 231 с. - Бібліогр.: с. 203-230.
29. Законодавство України про місцеве самоврядування: станом на 25 січ. 2011 р.: зб. нормат.-правових актів / упоряд.: М.О. Баймуратов, О.В. Батанов. - Х.: Одиссей, 2011. - 332 с.
30. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник.-2-ге вид., перероб. та допов. / За ред. С.С.Серьогіної. - Х.: Право, 2011. 360 с.
31. Лялюк О.Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні: монографія / О.Ю. Лялюк; за ред. Ю.П. Битяка. - Х.: Право, 2008. - 287 с. - Бібліогр.: с. 199-218.

32. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник.-2-ге вид., перероб. та допов. - К.: Юрінком Інтер, 2007.-502 с.
4. **Форма підсумкового контролю успішності навчання іспит.**
5. **Засоби діагностики успішності навчання усне і письмове опитування, реферати, доповіді, самостійна робота на практичних заняттях.**